

ספר תניא פרק ב

"ונפש השנית בישראל היא חלק אלוה ממעל ממש".

ספר דרך מצוותיך - איסור שנאת ישראל

בטעמי מצות פ' קדושים כ' האריז"ל וז"ל: כי כל ישראל סוד גוף א' של נשמת אדה"ר כנודע אצלינו (בס' הגלגולים פ"א ב'), וכל א' מישראל הוא אבר פרטי. ומזה הוא הערבות, שאדם ערב בשביל חברו אם יחטא. ולכן נוהג מורי ז"ל לומר פרטי הוידוים כו' כי כל ישראל גוף א' עכ"ל.

וביאור דבריו הוא שאדה"ר היה כללות כל הנשמות כולם שבישראל (לבד מאותן שיבואו אחר התחי' ע"ש פ"ז) שהיה כולל כולם - מהם נתלים בראשו מהם בזרועו כו'. ועל שם זה נקרא "אדם" - "אדמה לעליון". כי הוא בחי' כללית ונמשך מבחי' אדם דלעילא שכולל י"ס בבחי' פרצוף...

ועל דרך זה יובן ג"כ בנשמות ישראל שהם קומה שלימה ביחד, דהיינו נשמת אדה"ר שהיא כללותם.

והגם שיש בה רמ"ח איברים מיוחדים, הרי הם כלולים זה מזה וכמו על דרך משל בגוף אחד - שהגם שהוא בהתחלקות ציור איברים ראש ורגלים וידים וצפרנים, מ"מ כל א' כלול מזולתו: שביד יש חיות מעין הרגל ע"י הוורידים שנמשכו בו; וכן בשאר כל האיברים. וכנודע שמרפאים אבר א' ע"י הקזה בחבירו מצד עירוב הדמים. וההתכללות הזאת באיברי הגוף ובחיות הנפש שבהם, הוא מחמת כללות החיות שכולל כולם, שהוא המאיר במוח שבראש שממנו נתפרדו כל א' לעצמו, והוא כולל כולם, דרך משל ה"היולי" כידוע. ולכן המוח הוא המרגיש כל כאבי הרמ"ח איברים, וכאב היד עם הרגל שוים אצלו; אדרבה, לפעמים ירגיש המוח יותר כאב מכה שבצפורן מכאב מכה שביד כנראה בחוש.

ועל דרך זה היתה ההתכללות ברמ"ח איברי נפש אדה"ר זה מזה, מחמת מקור חיי נפשו שהוא מבחי' חכמה עילאה דאדם העליון, בחי' א"ס ב"ה ששורה ומתייחד בחכמתו שהוא וחכמתו א'...

אך אמנם לאחר שנתחלקה נשמת אדה"ר לשרשים רבים, וכל א' נחלק לענפים ולניצוצות רבות בגופות מיוחדות, הרי זה כמשל האיברים שנפרדו זה מזה, ולא יכאב להיד מכה שברגל המופרדת ממנו וכיוצא. אמנם הפירוד הזה הוא רק מצד הגוף, אבל הנפש לא נפרדה באמת, וכולם מתאימות, וכמשל היד שיש בה מוורידי הרגל והעין וכן ברגל מן היד כו' וכיוצא, ויש לה כאב עצום ברוחניותה מכאב העין כנ"ל במשל.

ולכן אמר האריז"ל כל פרטי הוידוים שחטא א' מישראל, שהרי הוא כאב אותו אבר שבו מושרשת נפש אותו הישראל ומגיע הכאב גם לאבר העליון שמושרש נפש האריז"ל...

ולכן נצטוינו ג"כ לאהוב כל אדם מישראל, שהרי כל אדם כלול מכל נשמות ישראל כנ"ל מן האיברים. והרי א"כ בו יש זולתו ג"כ, ויאהב זולתו כמוהו. וכן הוא כלול בזולתו כנ"ל בקישור האיברים.